

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zbuja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravljalstvu v dijaškem sosenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če ne natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Hammer-Ambossi.

Spomenica našega Slovenskega društva, ministru grofu Taaffeju po državnih poslancih baronu Goedelnu, dr. Vošnjaku in Raiči predložena, začela je narodne nam nasprotnike močno ščipati in grizti. Čem bolje so jo sprva ošabno, naduto prezirali, tem bolje smeši jih sedanja razburjenost. Celó v cvet nemškega liberalizma, v deželni odbor štajerski, je tresnólo. Začel je namreč na plat zvoniti ter sklenil ministru Taaffeju proti-spomenico poslati. Kokoši kokodajekajo potem, ko so jajce iznesli, graški gospodje pa kar telegrafirajo v široki svet preden so pero za spomenico namočili. Sicer pa je prav, da naredijo proti-spomenico, bodo vsaj prisiljeni našo si podrobneje ogledati, kar jim gotovo škodovalo ne bo.

V soboto 15. t. m. je naš poslanec dr. Vošnjak opirajoč se na slovensko spomenico v državnem zboru grajal, da je na slovenskem Štajerskem še zmiraj toliko slovensčine nezmožnih uradnikov. Omenil je tudi nesreče v Brežiškem okraji, kder je bil 1 kmet ustreljen, 40 pa kaznovanih, kar bi se bilo lahko zabranilo, ako bi dotični uradnik in trtno-ušni strokovnjak slovenski umela. Navajal je tudi, kako se Slovencem štajerskim sploh godi pri gospodi v Gradci in sprožil potrebo, da se v Mariboru ali Celji nastavi poseben slovenski oddelek graške c. k. namestnije, kakoršno imajo Italijani na Tirolskem, in jo liberalni Nemci na Českem za-se tirjajo; dežela bi pa ostala celotna kakor do sedaj. Dr. Vošnjak ni stavil nobenega predloga, ampak hotel je samo pokazati, da smo štajerski Slovenci to zahtevati prisiljeni, če bodo z nami v Gradci še dalje tako ravnali, kakor sedaj delajo, zlasti v deželnem šolskem svetu.

Da reč s tem ni bila končana, zakrivil je poslanec dr. Schmiderer, znani Hammer-Ambosskandidat. Moževi so nemško-liberalne skrbi uže tako škodovali, da se mu je hvalisana mirnost in zmernost popolnem izkadila. Postal je

zelo navaden nemško-liberalni strankar. Zelen vsled politične strasti plane srdito po konci in se zaletava prav smešno v našo spomenico in zelo nedostojno v naše poslance. Kajti nedostojno je bilo to, kar je Schmiderer v privatnem pogovoru iz barona Goedelna izvedel, zoper tega javno v zbornici navajati. Omikanim ljudem to ni v navadi. Smešno in strastno pa je bilo njegovo ostalo brbljanje. Kajti le politična strast more koga tako oslepiti in oglušiti, da trdi: vsi uradniki na spodnjem Štajerskem znajo zadosti, dobro, da še preveč slovenske, le strast mu je narekovala poslanca Raiča napasti in mu očitati, da je on bil profesor in nemec Reich (nevédnost Schmidererjeva: Reicha so nemčevalci napravili iz Raiča, kakor Sehrschöna in Sršena in v starejšej pisavi je bil ch = č.) — Le strast in nemško-liberalna nadutost more trditi, da Slovenci več slovenski ne umejo. Če naši kmetje „Gospodarja“ umejo in radi čitajo, umelo je tudi tistih 70 županov slovensko prisego pri glavarstvu, če je bila pravilno slovenska. Bržčas pa so le nemškutarji zahtevali nemško prisego, s katero Hammer-Amboss okolo sebe klati. Politična strast mu je velevala izbruhnóti: le dr. Vošnjak želi slovensk oddelek c. k. namestnije, kajti volilci Raičevi so isto zahtevali, ker so z njegovo izvolitvijo njegovemu političnemu programu pritrdili, kder je tudi govor o tem.

Zelo čuditi pa se moramo temu, da se dr. Schmiderer javno v zbornici toliko neresnico poslanecem pod nos podržati, češ, da je vinorejska šola v Mariboru slovenska. To je pa uže preveč. Šola stoji tik mesta, vsako leto so javne skušnje, vsi predmeti razlagajo se nemški, nobeden slovenski, ravnatelj zna malo, adjunkt pa nič slovenski. Schmiderer se je pobahal, da kot načelnik okrajnemu zastopu vse razmere dobro pozna. Kako more to biti, če pa najbližnje mu gospodarske šole ne pozna, da je nemška? Ali je nalašč, vedoma neresnico govoril? No, tedaj pa ni treba niti besede več.

Hammer-Amboss je djal: mi Nemci na spodnjem Štajerskem (pešica privandranih tujcev, drugo pa je sam nemškutar, slovensk odpadnik) nečemo ničesar čuti o slovenskem oddelku c. k. namestniije. Verujemo. Toda baron Goedel je dobro opomnil, da prebiva tukaj čez 400.000 Slovencev. No, in Slovenci hočemo na slovenskih tleh prvo besedo in takšnih uradnikov, ki so našega jezika popolnem zmožni, takšne uprave, ki nam ugaja. Hammer-Ambossi tega niso kos zabraniti in s svojim surovim udrihanjem po Slovenceh naše narodne težnje pred svetom še le prav — opravičujejo!

Na Slovenskem bi poštni uradniki naj slovenski znali.

(Izv. dopis od sv. Andraža nad Polzelo.)

Kako opravičeno in potrebno je bilo zahtevanje vrlih naših slovenskih poslancev pred grofom Taaffe-jem 19. sveč. t. l., da se na slovenskem Štajerskem po političnih, davkarskih, poštah, brzojavnih itd. uradih nastavijo le slovensčine zmožni uradniki, to kaže tudi sledeči dogodek: Nekdo odda pismo pošti sv. Petra v Savinjski dolini, na St. Andraž pri Velenji.

Dne 11. svečana dojde pismo v Celje. Akoravno je napis lepo in pravilno pisan, in razločno naglašeno: „Zadnja pošta Velenje“, in Velenjske pošte slovenski sluga vsaki dan na celjsko pošto po pisma pride; odpošlje celjske pošte uradnik omenjeno pismo v Zidan most, Zagreb in sedaj obišče zaporedom pošte Volinja, Sisek, Zagreb, Celje, Zakany, Osek, Pečuh, Szent-Andrasz ob Tisi, Besztersczyic. (Sedmogradske), Pečuh, Celje, Velenje, kakor 16 pečatov na pismu svedoči.

Dne 27. svečana, tedaj 16 dni pozneje ko je bilo na pošto oddano, dojde zopet v Celje, in sedaj še le je našel nekdo, da Velenje ni na Ogerskem, ampak komaj tri ure zunaj Celja čisto na Slovenskih tleh!

Kaj si mora pač človek tukaj misliti? Kaj druga kakor, da na celjski pošti ni ne ednega slovensčine zmožnega uradnika, ali pa, da je zagrizjenost in sovraštvo do slovenskega jezika ali vsaj nemarnost tolika, da se je dotičnemu uradniku pri odpošiljatvi pisma s slovenskim napisom nepotrebno zdelo pogledati, je li št. Andraš ali pa Velenje, zadnja pošta, Zakaj pa iz Ljubljane časopisi redno dohajajo v Velenje in št. Andraš, čeravno na zavitku samo „pošta Velenje“ tiskano stoji!?

Dopisnik tega je pretečeno leto pismo v Sevnici pisano prejel pod uradnim zavitkom iz nemškega Gradca! Kako to? Poslušaj strmi! Pisalec pisma v Sevnici napiše naslov slovenski in razločno: „pošta Velenje“.

Na Zidanem mostu ali v Celji pošljejo, kakor zgoraj omenjeno pismo, tudi to na Ogersko! Čez 14 dni prejme dopisnik v Sevnici pismo polno pečatov, kakor ga je odposljal, nazaj. Razjarjen zaradi krivice, koja se s tem zaničevanim Slovencev godi, odpošlje s pritožbo, pismo naravnost poštnemu ravnateljstvu v Gradec. Že drugi dan prejmem ovo pismo pod poštnim zavitkom, s prošnjo, zavitek z obilnimi pečati prej ko prej uradno po Velenjski pošti nazaj poslati. Mislim si, sedaj bo pa že nekaj. Ali kaj se zgodi? Sevnški dopisnik dobi od ravnateljstva prav prijazno pismo z dostavkom: „Zamoremo od svojih uradnikov zahtevati, da znajo francoski, italijanski ali madjarski, da bi pa morali znati slovenski, tega ne moremo!“

O vbogi, zatirani in zaničevani Slovenec! Kam si prišel, ali kde si še? Od poštnega uradnika se sme tirjati, da razven nemščine tudi francoski, italijanski ali madjarski zna, samo slovenski ne, če tudi uraduje na čisto slovenskih tleh, skoraj med samimi Slovenci!

Kdo tirja od uradnika v Gradci, na Dunaji ali Buda-Pešti, da mora znati slovenski? Da pa mu ni potreba na čisto slovenski zemlji slovenski znati, to je veliko zaničevanje slovenskega naroda in goropadna krivica, koja se mu godi; nič manjša, kakor bi se godila nemcu, ali madjaru, če bi se reklo, da uradniku na Dunaji ali Pešti ni potreba madjarski ali nemški znati.

Omilovanja vreden Slovenec, ki nisi tako srečen, da bi se bil vsaj toliko nemščine lomiti naučil, da bi vedel in zapisati znal, kako se na slovenskih tleh nahajajoča se zadnja pošta nemški zove, le pusti raji vse pisanje, — in naj se ti bi tudi najboljša služba ponujala, in te tvoj bolani oča ali mati k smrtni postelji klicali, vse zastonj, pismeno nič ne opraviš, če se sam ne potruđiš! Žalostno, pa resnično! — Iz vsega je razvidno, da ako po svojih poslancih na postavnem potu toliko zaželenih pravic ne dosežemo, je vse tarnanje in javkanje zastonj, in kako opravičene so pritožbe Slovensko Štajerskih poslancev gg. barona Goedel-Lannoy, Raič-a in Dr. Vošnjaka 19. sveč. bile pred ministerskim predsednikom g. grofom Taaffe-jem o neugodnem položaji, ki je po dolenjem Štajerji med uradniki in narodom, in kako zategadelj potrebno, da se na Slovenskem Štajerskem nastavijo le slovensčine zmožni uradniki.

Gospodarske stvari.

Skrbeti je za snago v hlevih.

Čistega zraka potrebujeta človek in žival ravno tako, kakor zdrave hrane; pa skušnje